

CONSTANTIN EȚCO –
80 DE ANI DE LA NAȘTERE
22.07.1941–19.12.2017

Emil CEBAN,
rector al IP USMF Nicolae Testemițanu,
dr. hab. șt. med., profesor universitar

[https://doi.org/10.52556/2587-3873.2021.3\(90\).01](https://doi.org/10.52556/2587-3873.2021.3(90).01)

Profesorul Constantin Ețco a fost o personalitate de o înaltă ținută morală și cu o responsabilitate civică impecabilă, un profesionist desăvârșit, care a contribuit la dezvoltarea medicinei autohtone și a învățământului superior medical și farmaceutic, manifestându-se ca un talentat pedagog, eminent savant și iscusit manager. A fost unul din absolvenții promoției XXVI a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (astăzi Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie Nicolae Testemițanu din Republica Moldova). În premieră, Domnia Sa a elaborat și a implementat conceptul de reorganizare a sistemului de pregătire a cadrelor medicale în USMF N. Testemițanu prin rezidențiat și masterat, contribuind substanțial și la reformarea sistemului de ocrotire a sănătății populației din Moldova. Toată viața și-a consacrat-o domeniului profesional, pe parcursul anilor devenind un specialist notoriu și un savant de talie internațională în domeniile sănătății publice, economiei, managementului și psihopedagogiei în medicină.

Constantin Ețco s-a născut la 22 iulie 1941 în satul Horodiște, raionul Călărași, într-o familie de buni gospodari. La nici 16 ani împliniți, a absolvit școala

medie. După doi ani de muncă, după absolvirea Școlii Medicale din orașul Tiraspol și efectuarea serviciului militar, își continuă studiile, în anii 1965-1971, la Facultatea *Medicina Generală* a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (ISMC).

După absolvirea cu mențiune a Institutului, ținând cont de nivelul înalt de pregătire și de calitățile sale de lider și organizator, este invitat în calitate de asistent la Catedra de igienă socială și organizare a ocrotirii sănătății (actualmente Catedra de medicină socială și management sanitar Nicolae Testemițanu), având marele noroc să activeze pe parcursul a 15 ani sub conducerea profesorului Nicolae Testemițanu, fiind și primul său doctorand.

În cadrul ISMC a trecut, pas cu pas, toate etapele de formare profesională: asistent, lector superior, conferențiar universitar, profesor universitar și șef de catedră.

Fiind pasionat de cercetare și fiind ghidat de prof. Testemițanu, susține teza de doctor în științe medicale (1979) cu tema *Aspecte medico-sociale ale mortalității infantile prin pneumonie la copiii din localitățile rurale*, la Institutul Central de Perfecționare a Medicilor din or. Moscova, și teza de doctor habilitat în științe medicale (1992) cu tema *Condițiile, modul de viață și de sănătate ale copiilor din localitățile rurale dens populate*. Concluziile și recomandările cercetărilor sale au fost aplicate pe larg în elaborarea măsurilor de profilaxie pentru îmbunătățirea sănătății copiilor.

În paralel cu activitatea științifico-didactică la catedră, profesorul Constantin Ețco, fiind decan la studiile postuniversitare (1993-1995), ulterior decan la masterat, doctoratură și postdoctoratură (1995-2000), întreprinde acțiuni importante, participă la elaborarea actelor normative (hotărâri de guvern, regulamente) pentru legiferarea reformei de pregătire postuniversitară a absolvenților Universității prin rezidențiat și masterat – o formă nouă de specializare postuniversitară, pentru prima dată introdusă în Republica Moldova la USMF Nicolae Testemițanu, implementând ulterior pregătirea prin masterat și a tinerilor lectori pentru disciplinele fundamentale, precum și a doctorilor în științe prin programe de doctorat.

Cunoscut drept o personalitate cu un înalt spirit novator, în 1997 fondează în cadrul USMF Nicolae Testemițanu (cu sprijinul rectoratului) Catedra de

economie, management și psihopedagogie – o structură foarte necesară în pregătirea medicilor pentru activitate în condiții economico-sociale noi. În calitate de șef al catedrei respective, a considerat necesară revizuirea programelor de studii, introducând pentru studenți discipline noi cum ar fi: economia ocrotirii sănătății, managementul, psihologia, bazele legislative în activitatea medicală, iar pentru masteranzi, competitori și doctoranzi – psihopedagogia. Practic, în baza modulelor elaborate la catedra menționată, unde către anul 2005 se predau 6 discipline de studii și 8 cursuri în aceste domenii importante, a fost pusă temelia pentru fondarea Școlii de Management în Sănătate Publică.

Constantin Ețco este unul dintre primii promotori naționali în dezvoltarea teoriei economice, punând bazele direcției noi de cercetare în sfera medicală, a managementului resurselor umane, contribuind esențial la îmbunătățirea situației în domeniu. A consolidat această ramură prin crearea Asociației *Economie, Management și Psihologie în Medicină* (2000) și prin fondarea unei reviste de profil (2003) – *Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină*, iar tratatul *Management în sistemul de sănătate* (864 pag.), editat sub conducerea profesorului Constantin Ețco, a fost și rămâne o carte de căpătâi pentru medici, conducătorii instituțiilor medicale și masteranzii Școlii de Management în Sănătate Publică.

Ca specialist principal în sănătate publică și management al Ministerului Sănătății, a contribuit substanțial la elaborarea și implementarea actelor normative pentru reformarea sistemului de sănătate: Politica Națională de Sănătate a Republicii Moldova pentru anii 2007-2021, Strategia de dezvoltare a sistemului de sănătate în perioada 2008-2017 ș.a. Profesorul Constantin Ețco este unul dintre autorii de bază ai actelor normative necesare pentru introducerea sistemului asigurărilor medicale obligatorii și pentru implementarea acestei noi forme de organizare a asistenței medicale acordate populației din Republica Moldova.

Profesorul Ețco, între anii 1986-2013, a fost membru al Consiliului Științific și al Senatului USMF *Nicolae Testemițanu*, din 1994 a fost membru al Asociației Profesorilor Universitari de Pregătire a Administratorilor în Ocrotirea Sănătății din SUA, iar din 1998 – vicepreședinte al Ligii Medicilor din Republica Moldova.

Pe parcursul a 17 ani (2000-2017), a îndeplinit funcția de șef al Secției *Medicină și Farmacie* a Consiliului Național de Acreditare și Atestare, examinând și promovând 1600 de dosare ale medicilor-savanți la grade și titluri științifice de doctor și de doctor habilitat la 36 de specialități medicale. Sub îndrumarea nemijlocită a profesorului Constantin Ețco

au fost susținute 36 de teze de doctor și 4 teze de doctor habilitat în științe medicale, rezultatele cercetărilor sale științifice materializându-le în circa 760 de lucrări publicate, inclusiv 35 de monografii, 80 de manuale, compendii, ghiduri, suporturi de curs ș.a. Astfel, putem vorbi despre „școala profesorului Constantin Ețco”. Rezultatele cercetărilor sale servesc la elaborarea politicilor și a strategiilor de sănătate, a programelor naționale și a hotărârilor de guvern, care stau la baza adoptării deciziilor Ministerului Sănătății în realizarea reformelor în sistemul autohton de sănătate.

Constantin Ețco, discipol și promotor fidel al ideilor profesorului Testemițanu, în anul 2017 a editat și a lansat volumul omagial *Nicolae Testemițanu – nume devenit simbol*, dorind ca oamenii să cunoască adevărul despre această personalitate.

Specialist notoriu în medicina socială și managementul sanitar, academician al trei academii internaționale – *Noosfera* (1994), de management (2004) și informatizare pe lângă ONU (2004), membru al Academiei de Studii Înalte din România (2008), Constantin Ețco a fost promotorul cunoașterii, creând o foarte bună imagine Universității de Stat de Medicină și Farmacie *Nicolae Testemițanu*, dar și, în general, a Republicii Moldova pe plan internațional. A știut cu adevărat să își onoreze munca și să îi respecte pe cei pe care i-a avut în preajmă, indiferent că au fost studenți, masteranzi, doctoranzi, savanți sau colegi de breaslă. Înzestrat cu omenie, răbdare părintească și receptivitate, Domnia Sa a știut întotdeauna să-i susțină prin vorba sa cumpătată și comportamentul exemplar.

Activitatea prodigioasă a profesorului Constantin Ețco a fost înalt apreciată cu diferite distincții de stat și titluri onorifice: Medalia de stat *Nicolae Testemițanu* (2011), Medalia *Dimitrie Cantemir* (2011), Ordinul *Gloria Muncii* (2012), laureat al Premiului Academiei de Științe a Moldovei *Savantul Anului* (2008, 2011), Premiul în Sănătate *Întreaga Carieră Medicală* (2016), laureat al *Premiului Național* (2016), titlul *Cetățean de Onoare* al satului Horodiște (2016) și al raionului Călărași (1995).

Memoria profesorului Constantin Ețco va fi eternizată prin instalarea unui bust pe *Aleea Savanților și Medicilor Iluștri* a USMF *Nicolae Testemițanu*, prin imortalizarea numelui în calitate de fondator și redactor-șef onorific al Revistei *Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină*, prin atribuirea numelui *Constantin Ețco* Gimnaziului din satul natal Horodiște, raionul Călărași.

Viața și activitatea profesorului Constantin Ețco vor rămâne drept model excepțional de slujire în numele prezentului și al viitorului nostru, drept exemplu demn de urmat pentru generațiile tinere. (Moldovan Medical Journal. June 2021, nr. 64(2), p. 87)